

Barn- och utbildningsnämnden

Utbildningsdepartementet

Er referens U2025/01015

Yttrande/remissvar avseende SOU 2025:37 – Skärpta villkor för friskolesektorn

Östhammars kommun har getts möjlighet att besvara remissen "SOU 2025:37 – Skärpta villkor för friskolesektorn" från Utbildningsdepartementet. Syftet med remissen är att inhämta synpunkter på utredningens förslag om bland annat ett begränsat förbud mot vinstutdelning inom friskolesektorn, skärpta krav på ekonomisk stabilitet och en stärkt tillsynsstruktur.

Sammanfattning

Östhammars kommun tillstyrker utredningens förslag. Förslaget om ett begränsat förbud mot vinstutdelning i samband med nyetablering, ägarbyte och kvalitetsbrister bedöms positivt. För en kommun med begränsat elevunderlag innebär förslaget en förstärkning av likvärdighet och ansvar i skolväsendet. Östhammars kommun ser också positivt på skärpta krav på ekonomi och långsiktighet samt införandet av återkravsmöjligheter. Samtidigt vill kommunen uppmärksamma behovet av statligt stöd för att möta de ökade kraven på uppföljning och tillsyn, särskilt inom förskolan.

Övergripande synpunkter

Östhammars kommun ser positivt på att utredningen förstärker de verktyg som behövs för att säkerställa att offentlig finansiering används till utbildning – inte vinstuttag. Förslagen skapar tydligare förutsättningar för kvalitet, kontinuitet och förtroende. Det är särskilt viktigt i kommuner där enskilda friskoleetableringar får stor påverkan på det lokala utbildningssystemet.

5.7.11 Tillsyn

Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheterna ska ha tillsyn över de föreslagna bestämmelserna om värdeöverföringsförbud, särredovisning, årsredovisning och årsbokslut,

Barn- och utbildningsnämnden

revisionskrav, anmälan samt inkommande av handlingar. Östhammars kommun tillstyrker utredningens slutsatser att tillsynen av fristående förskolor behöver förbättras. Dagens tillsynsverktyg är otillräckliga för att säkerställa att bidraget till fristående förskolor används enligt skollagens lydelse (Skollagen 2010:800 8 kap. 19 §). I utredningen framkommer att förslaget om värdeöverföringsförbud samt krav på ekonomiska förutsättningar för en långsiktig verksamhet innebär att kommunerna behöver bedöma och ha tillsyn över ytterligare omständigheter inom ramen för sitt ansvar som tillsynsmyndighet för fristående förskolor (SOU 2025:37, s. 500). Det är tydligt att kommunernas tillsynsansvar kommer att utökas och Östhammars kommun välkomnar att staten föreslås ta ett tydligare ansvar för stöd till kommunernas tillsyn.

8.5 Utredningens bedömningar och förslag: Återkrav av kommunala bidrag

Östhammars kommun tillstyrker förslaget. Rätten till återkrav stärker kontrollen och säkerställer att bidrag och tilläggsbelopp används enligt syfte. Östhammars kommun ser gärna att staten står för vägledning och rättssäkra rutiner.

17.3.1 Konsekvenser för kommuner

Förslagen innebär ökade krav på kommunerna, särskilt inom tillsyn. Det är viktigt att förslagen följs upp med riktat statligt ekonomiskt stöd, utbildning och digitala system för uppföljning.

Vid frågor kontakta:

Zara Järvström, verksamhetschef gymnasieskola och vuxenutbildning

E-post: sara.jarvstrom@osthammar.se

Telefon: 0173-86 606

Christina Stenhammar
Barn- och utbildningschef
Östhammars kommun